

prof. dr hab. Waldemar Węgrzyn
Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie.

Przedmiotem recenzji jest ocena pracy doktorskiej oraz dorobku twórczego i dydaktycznego pana Jakuba Jezierskiego sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora wszczętym przez Radę Wydziału Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Informacje ogólne o Doktorancie:

Mgr Jakub Jezierski urodził się w 1976 roku w Warszawie, gdzie obecnie mieszka i pracuje. Ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w 2006 roku. Obecnie jednak jest projektantem zajmującym się typografią, projektowaniem prasowym, projektowaniem identyfikacji wizualnych, wystawiennictwem, brandingiem, jak również ilustracją. Jest nauczycielem akademickim, lecz w mojej opinii przede wszystkim rozpoznawalnym artystą który umiejętnie i w pełni świadomie wykorzystuje środki i narzędzia ze świata współczesnego projektowania w procesie kreacji i tworzenia realizacji stricte artystycznych. Jego realizacje twórcze osadzone są w enigmatycznej przestrzeni rozciągającej się między sztuką i dizajnem. Jest współzałożycielem i członkiem Stowarzyszenia Twórców Grafiki Użytkowej. Jako dizajner Jakub Jezierski stara się być projektantem niezależnym co powoduje, że jego twórczość w tym obszarze jest wyrazista i rozpoznawalna. Realizując projekty określane jako zlecenia własne, autor przekracza pewną granicę przepoczwarzając się z projektanta w niezależnego, zaangażowanego artystę krytycznego.

Osiągnięcia dydaktyczne oraz działalność organizacyjna:

Informacje o tym polu aktywności znane mi są z wykazu dostarczonego przez doktora oraz opinii promotora. Z treści zawartych w tej dokumentacji wynika aktywne uczestnictwo Jakuba Jezierskiego w przestrzeni funkcjonowania Uczelni. Wykaz działalności wspomina o takich faktach jak: członkostwo w licznych komisjach i zespołach, promowanie prac licencjackich, organizowanie oraz opracowanie opraw graficznych wystaw, prowadzenie warsztatów i plenerów. Lista jest w pełni satysfakcjonująca i adekwatna do zakresu obowiązków asystenta w Pracowni Podstaw Komunikacji Wizualnej na Wydziale Wzornictwa ASP w Warszawie. W opinii promotora mgr Jakub Jezierski posiada umiejętności pracy ze studentami, bardzo dobry z nimi kontakt, a poziom prac studentów wykonanych w pracowni świadczy o skutecznym dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem projektowym z młodymi adeptami wzornictwa.

Osiągnięcia artystyczne:

To wykaz bardzo interesujących przykładów realizacji projektowych i artystycznych, ale również współpraca z ważnymi instytucjami kulturalnymi takimi jak Muzeum Narodowe w Warszawie, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Instytut Adama Mickiewicza, Nowy Teatr i Narodowy Instytut Audiowizualny. Doktorant zajmował się projektowaniem dla takich czasopism jak: „Wprost”, „Exklusiv”, „Fashion”, „A4” czy „Fluid”. Jako twórca zrealizował kilka wystaw indywidualnych, oraz brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i na świecie, może także pochwalić się czternastoma nagrodami i wyróżnieniami. Jako dizajner jest zdobywcą złotego medalu w konkursie tematycznym 27. Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie, laureatem konkursów Polish Graphic Design Awards, Projektu Roku oraz Klubu Twórców Reklamy i Grandfrontu. W przedstawionym do recenzowania portfolio znajdujemy niebagatelną liczbę profesjonalnie zrealizowanych projektów cechujących się niezwykle wysokim poziomem artystycznym.

Praca doktorska:

Na całość pracy doktorskiej składają się dwa elementy, projekt artystyczny zrealizowany jako wystawa o tytule „Healing Jokes” zaprezentowana w pomieszczeniach Słodowni Starego Browaru w Poznaniu w ramach Festiwalu Poznań Design, 11 września 2021 roku, oraz część teoretyczna, dysertacja doktorska nosząca tytuł „Wizualne formy protestu i ich wpływ na kształtowanie postaw społecznych”. Tytuł wystawy z pewnością możemy odczytać jako odniesienie się do tematu skeczu Latającego Cyrku Monty Pythona „Śmiercionośny żart”. Sama aranżacja wystawy, w pewnym stopniu wyglądem przywodzi na myśl wnętrze magazynu służącego do przechowywania obiektów, plansz, transparentów używanych w czasie protestów czy manifestacji. Oparte o ściany przedmioty, transparenty i plakaty czy podwieszane pod sufitem suszące się chusty, to narzędzia używane w przeszłości w plenerze lub przestrzeni miejskiej, obecnie możliwe do obejrzenia w ciszy i spokoju jako artefakty minionych wydarzeń, które czekają na kolejne okazje. Estetycznie to swoisty współczesny jarmark, foliowo-plastikowa nadmuchańca lekkość, nietrwałość, pozornie – lecz jedynie powierzchownie – rzeczy niepoważne. W formie to: pigułki, baloniki, kiełbaski, zaś w treści: żart, satyra, ironia, absurd, przekora, zadziorność, przewrotność, kontekst, kontrast, przejaskrawienie, wszystko to stanowiące niebezpieczną broń. Sebastian Cichocki wspomina o „bronii typograficznej” odnosząc się do twórczości kolektywu „Twożywo”, czy też Jadwigi Sawickiej lub Rafała Jakubowicza, takiego rodzaju bronii z powodzeniem używa również Jakub Jeziński. Prawdopodobnie 14 różnej wielkości plansz opartych beztrąsko o ściany, każda wykrzykuje swoje treści, wyrwane z przestrzeni Internetu „memy” poprzez zmaterializowanie, zrealizowanie drukiem, stają się na nowo plakatami. Fenomen memów jest dla doktoranta bardzo ważnym zjawiskiem, któremu poświęca sporo czasu i uwagi.

Pod sufitem dziewięć „wietrzących się” chust o wymiarach 140 cm x 140 cm. Razem wszystkie zgromadzone obiekty to cicha manifestacja, akcja pozbawiona dźwięku, sytuacja, w czasie której krzyczy wizualność. Dominuje kontrastowy, czysty kolor, estetyka w dobrym tego słowa znaczeniu, wyraźnie widoczna jest dbałość o kompozycję, proporcje i dobór plastycznych środków. Autor z wyraźną swobodą nad tym wszystkim panuje.

W rozdziale „B. Praca artystyczna”, będącym drugą częścią pracy teoretycznej, Jakub Jezierski poświęca sporo miejsca na szczegółowy opis, wy tłumaczenie i charakterystykę obiektów składających się na całość ekspozycji „Healing Jokes”. Dowiadujemy się o genezie zaistnienia każdej pracy, celu jej powstania oraz funkcji jaką autor jej przypisał. Konkludując: omawiany tekst stanowi wyczerpujący i co ważne, konieczny zbiór informacji, by w pełni zrozumieć przedstawiony projekt artystyczny.

Jakub Jezierski od trzech lat, jako badacz, studiuje wizualny język protestów. Aktywnie uczestniczy w tego rodzaju akcjach, gdzie odważnie eksponuje swoją postawę, lecz również uważnie obserwuje i analizuje formy komunikacji i ich ewolucję. Ta aktywność doktoranta znajduje również swoje odzwierciedlenie w pisemnej części pracy doktorskiej. Dysertacja zatytułowana „Wizualne formy protestu i ich wpływ na kształtowanie postaw społecznych” to ciekawy zbiór zgromadzonych treści, w klarowny sposób wprowadzający czytelnika w obszar będący przedmiotem zainteresowań doktoranta. Obszer-na, komunikatywna dysertacja pozwala zaprzyjaźnić się z autorem, w pewnym stopniu poznać jego sposób myślenia, postawę czy zrozumieć zaangażowanie w konkretną aktywność. Dodatkowym, istotnym, walorem tekstu jest poczucie humoru. Błyskotliwy, inteligentny humor charakteryzuje całą aktywność Jakuba Jezierskiego, zwraca też uwagę doktoranta jako znaczącym element jego badań. Humor znajduje swoje miejsce zarówno w tytule pracy praktycznej, jak i w obszernych fragmentach dysertacji doktorskiej. We fragmencie pracy teoretycznej autor pisze:

Choć podejmuję tematy fundamentalne, dotyczące etyki życia, stosunku do śmierci, kondycji ludzkiej w nowoczesnych czasach, żadna z prac nie jest do końca poważna. Zawarty w nich pierwiastek śmiechu uwiarygadnia i wzmacnia przekaz oraz terapeutycznie oswaja niepokój, pozwalając się rozluźnić.

[...]

Współczesne społeczeństwa klasowe wplatają elementy zabaw karnawałowych do masowych wydarzeń w przestrzeni publicznej takich jak parady, marsze i protesty. Wizualny język protestu wspomagany humorem – mimo częstego operowania krańcowymi i hermetycznymi formami żartu – sprzyja i zachęca do partycypacji.

Wspomniana przez doktoranta hermetyczność żartu, czy może szerzej, hermetyczność komunikowania, coś co scala w grupę jednostki będące w stanie porozumieć się na określonej wspólnej płaszczyźnie, stanowi, również w mojej opinii, niezwykle interesujące zjawisko w świecie protestów. Hermetyczny żart, absurdalne skojarzenie czy skrót

myślowy pozwala na zmianę perspektywy, nabranie dystansu do rzeczywistości i do najbardziej radykalnie formułowanych wypowiedzi. Można by odwołać się do nurtu DADA i przytoczyć wiele przykładów stamtąd pochodzących, których mechanizmy odnajdujemy również dzisiaj w omawianych sytuacjach. Surrealistyczny aspekt sfery humorystycznej wydaje się być wyraźny, przynajmniej w samej zasadzie działania. Pozostaje więc w pełni zgodzić się z Jakubem Jezierskim, że humor, stanowiący ważny element aktywności zdrowego człowieka, jest nieodzowną i skuteczną bronią w jego walce z codzienną rzeczywistością. Cóż zresztą zobaczymy próbując wyobrazić sobie protesty czy manifestacje totalnie pozbawione tego elementu. Jakim wartościom obcy jest humor?

Konkluzja:

Po zapoznaniu się z dostarczoną mi dokumentacją pracy doktorskiej, stwierdzam, iż pan mgr Jakub Jezierski swoją twórczością wnosi interesujący wkład w rozwój uprawianej dziedziny artystycznej. Jest twórcą wyrazistym i niezwykle inspirującym zarówno w obszarze dizajnu jak i sztuki. Biorąc pod uwagę dorobek twórczy, interesujące osiągnięcia artystyczne i projektowe w skali krajowej oraz międzynarodowej, a także mając na uwadze aktywne zaangażowanie doktoranta w działalność dydaktyczną i organizacyjną z pełnym przekonaniem popieram wnioski o nadanie panu mgr Jakubowi Jezierskiemu stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki. Jednocześnie stwierdzam, że przedłożona praca doktorska przygotowana pod opieką promotorską prof.dr hab. Artura Frankowskiego, spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 13. ust.1. ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym.

